

Świetlica szkolna

pomoce dydaktyczne

Forum Media Polska Sp. z o.o.
ul. Polska 13, 60-595 Poznań
tel. 61 66 55 810, fax 61 66 55 888
www.forum-media.pl

Redaktor prowadzący: Mateusz Kędzierski
Koordynator wydawniczy: Monika Kanigowska
Skład: Dariusz Ziach
Projekt okładki: Joanna Szczepaniak

ISBN 978-83-260-2199-2

Nr produktu: 331003

Spis treści

Sc. 1. Zasady w świetlicy szkolnej..... s. 5

W co się bawić, kiedy pada deszcz? – cykl 2 spotkań

Sc. 2. Deszczowa pogoda .....s. 23

Sc. 3. Wspólne zabawy .....s. 30

Sc. 4. Muzyka ciała – obraz ducha .....s. 32

Sc. 5. Tworzymy instrumenty .....s. 39

Sc. 6. Parada oszustów .....s. 43

Szkolny wolontariusz – cykl 3 spotkań

Sc. 7. Wolontariusz – kto to taki? .....s. 57

Sc. 8. Dzień Wolontariusza .....s. 60

Sc. 9. Ja też mogę być wolontariuszem .....s. 62

Rozwiązywanie konfliktów – cykl 3 spotkań dramatycznych

Sc. 10. Spotkanie z „Innym” .....s. 74

Sc. 11. Co czują „Inni” .....s. 77

Sc. 12. Zdarzyło się w... świetlicy .....s. 81

Łabędziowe łamigłówki – cykl 2 spotkań

Sc. 13. Łabędziowe zadania .....s. 86

Sc. 14. Łabędzie z papieru .....s. 94

Sc. 15. Sprzeczką krótką prosto z ogródka – inscenizacja.....s. 100

Sposoby na stres – zbiór 9 zabaw

Z 1. Wykrzyknąć stres .....s. 103

Z 2. Szalony taniec.....s. 104

Z 3. Szybkie odreagowanie .....s. 105

Z 4. Zapisz – podrzyj – zapomnij.....s. 107

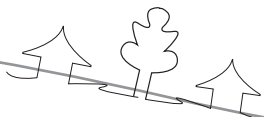
Z 5. Przelej stres na papier .....s. 108

Z 6. Jak wygląda stres.....s. 110

Z 7. Napinaj – rozluźniaj.....s. 111

Z 8. Napinanie i rozluźnianie mięśni.....s. 113

Z 9. Wizualizacja .....s. 115

Mądrej głowie – zbiór 5 zabaw rozwijających twórcze myślenie

Z 10. Dwukolorowy świat	s. 117
Z 11. Kamykowe stworki	s. 119
Z 12. Co można zrobić z dłoni?	s. 121
Z 13. Takich cukierków jeszcze nie było	s. 122
Z 14. Obiad dla króla	s. 123
Z 15. Gimnastyka krasnoludków	s. 126

Zasady w świetlicy szkolnej

tekst: **Tomasz Garstka**

Liczba uczestników

25 uczniów

Cele

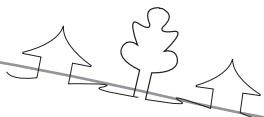
- zwiększenie bezpieczeństwa dzieci przebywających w świetlicy poprzez ustalenie obowiązujących zasad
- określenie sytuacji trudnych i zagrażających bezpieczeństwu uczniów oraz sposobów chronienia się przed nimi
- zapobieganie zachowaniom niepożądanym
- kształtowanie u uczniów umiejętności przewidywania konsekwencji własnych zachowań

Materiały pomocnicze

- **załącznik 1:** znaki drogowe
- **załącznik 2:** zasady świetlicy
- **załącznik 3:** kolorowanka
- kartki formatu A4
- kredki, flamastry, markery
- duże, płaskie pudełko plastikowe (np. po lodach)
- farby do malowania rękami
- ręcznik papierowy

Wskazówki dla prowadzącego

Zasady są niezwykle istotnym elementem pracy świetlicy, stanowią rodzaj kontraktu – umowy między nauczycielem a uczniami. Opisane poniżej zajęcia pokazują, w jaki sposób można omawiać je z uczniami. Jeśli dzieci rozumieją, że zasady nie są po to, żeby ograniczać, ale po to, by chronić uczniów przed tym, co trudne, nieprzyjemne lub zagrażające, łatwiej im przestrzegać przyjętych norm. Aktywizacja uczniów w wypracowywaniu i omawianiu zasad jest istotnym czynnikiem wpływającym na identyfikację uczniów z tym, co zostało ustalone.

Wskazówki dla prowadzącego cd.

Po skończonych zajęciach warto zawiesić wypracowane zasady w otoczeniu prac wykonanych przez dzieci. Będą one pełnić funkcję dekoracji sali, ale także stanowić rodzaj przypomnienia, na co jesteśmy umówieni. W takiej sytuacji w przypadku łamania którejkolwiek z zasad nauczyciel może się w prosty sposób do niej odwołać. Ważne jest, żeby zasady towarzyszyły uczniom przez cały rok. W przeciwnym razie niektóre dzieci mogą dojść do wniosku, że skoro zasady zniknęły ze ściany, to równocześnie „zniknęła” umowa na ich przestrzeganie.

Przygotowanie

Skopiuj z załącznika 2 wierszyki z zasadami (po 1–2 egz. – w zależności od liczebności grupy) oraz po kilka kolorowanek do każdej z zasad – załącznik 3 (dla wszystkich uczniów w grupie). Treść wierszyków możesz skopiować na kolorowe kartki.

Przygotuj znaki drogowe z załącznika 1. Warto je usztywnić (np. włożyć w sztywne przezroczyste okładki albo podkleić brystolem).

Farby do malowania rękami przelej do plastikowego pojemnika. Wielkość pojemnika powinna być taka, żeby uczniom udało się łatwo zanurzyć dłoń w farbie. Postaw pojemnik w miejscu niedostępnym dla dzieci – unikniesz w ten sposób rozlania farb oraz pokusy korzystania z farb przed rozpoczęciem zajęć.

Przebieg

Powitanie

Zaproś uczniów do kręgu i złapcie się za ręce. Poproś o zachowanie chwili milczenia podczas zabawy. Przekażcie sobie *powitalną isierkę* (powiedz hasło: *Powitalną isierkę puszczam w krąg, niechaj powróci do moich rąk* i lekko uściśnij dłoń ucznia stojącego po prawej stronie. Uczniowie przekazują sobie kolejno uścisk dłoni aż do momentu, kiedy ostatnia osoba uściśnie twoją lewą dłoń).

Możliwe zachowania problemowe uczniów

Jedno z dzieci w bolesny sposób ściska dłoń ucznia, który stoi obok.

Wskazówka: Zatrzymaj na chwilę zabawę. Nazwij zaobserwowane zachowanie (np. *Widzę, Jasiu, że ścisnąłeś dłoń Krzysia w taki sposób, że on aż syknął i skrzywił się z bólu*). Wyjaśnij, czemu ma służyć zabawa (np. *Witamy się isierką dlatego, że stanowimy grupę; spotykamy się tutaj codziennie i spędzamy sporo czasu. Zależy mi na tym, żebyśmy wszyscy czuli, że*

Możliwe zachowania problemowe uczniów cd.

jesteśmy razem, i żebyśmy dbali, aby każdy z nas mógł się tu czuć dobrze. Sprawianie bólu innym temu nie sprzyja). Wskaż zachowanie, które uznajesz za pożądane (np. Chcę, żebyście uczestnicząc w tej zabawie, dbali o kolegę/koleżankę stojących obok – żeby przekazywana iskierka była przyjemna, a nie bolesna).

Znaki drogowe

przygotuj: załącznik 1

Zgromadź uczniów na dywanie. Pokaż dzieciom znaki drogowe (załącznik 1) i zapytaj, co to jest. Sprawdź, czy dzieci potrafią określić, co oznaczają przedstawiane znaki – ponazywajcie je wspólnie. Zwróć uwagę, że wśród znaków są zarówno takie, które nas o czymś informują, jak i takie, które mówią, że czegoś nie wolno (zakazu), lub wskazują, że coś trzeba wykonać (nakazu). Zapytaj dzieci, po co są znaki drogowe. Zachęć uczniów do pofantazjowania, co by się stało, gdyby zlikwidować wszystkie znaki i przepisy ruchu drogowego. Wyjaśnij, że na dzisiejszych zajęciach zajmiecie się ustaleniem zasad w świetlicy. To taki rodzaj „kodeksu drogowego” do poruszania się w świetlicy. Ale zanim to nastąpi, zaprosz dzieci do zabawy.

Zabawa w kierowców

Wybierz kilkoro dzieci, daj im znaki do rąk i rozstaw w różnych miejscach sali – będą służyć jako znaki dla innych. Ich zadaniem będzie równocześnie obserwowanie, czy pozostali uczniowie, którzy wcielą się w rolę kierowców samochodów, stosują się do znaków.

Wyjaśnij pozostałym dzieciom, że „samochody” mają poruszać się swobodnie, ale w sposób bezpieczny, nie powodując kolizji i przestrzegając zasad, o których informują stojące znaki.

Zabawa trwa około 3 minut, po jej zakończeniu zapytaj, czy zasady były przestrzegane. Poświęćcie chwilę na wymianę obserwacji.

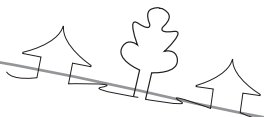
Możliwe zachowania problemowe uczniów

Grupka uczniów celowo powoduje zderzenia z innymi osobami.

Wskazówka 1: Zatrzymaj zabawę i przypomnij zasady związane z bezpiecznym poruszaniem się. Zapytaj uczniów, czy rozumieją, na czym polega bezpieczne zachowanie.

Wskazówka 2: Jeśli przypomnienie zasad nie poskutkuje, poproś osoby łamiące zasady na bok i porozmawiaj o skutkach, jakie może wywołać ich zachowanie (dlaczego nie zgadzasz się na zderzenie). Pozwól uczniom wrócić do zabawy, uprzedzając, że jeśli nie będą przestrzegać zasad, to przerwą zabawę i poczekają z boku, aż inni skończą.

Wskazówka 3: Jeśli mimo wcześniejszych kroków zachowanie się powtarza, skorzystaj z ustalenia i wyklucz uczniów z zabawy.

Pamiętaj! Zabawa wprowadza element ruchu do zajęć, ale również uczy dzieci, jak ważna jest znajomość zasad (jeśli nie wiesz, jaka jest zasada, to nie będziesz mógł się do niej zastosować, a to może powodować różne nieprzyjemne konsekwencje).

Rymowane zasady

przygotuj: załącznik 2

Powiedz uczniom, że chcesz, żeby w świetlicy każde dziecko czuło się dobrze i bezpiecznie. Z tego względu chcesz ustalić z dziećmi pewne zasady i porozmawiać o nich. Powiedz, że kilka z nich masz przygotowanych. Odczytuj kolejno każdą zasadę (lub poproś o ich odczytywanie chętne dzieci) i omów je, zadając dodatkowe pytania, np.:

- *Jak rozumiecie tę zasadę?*
- *Dlaczego jest ważne, żeby jej przestrzegać?*
- *Jak myślicie, po co chcemy się na to umówić?*
- *Jakie zachowania dzieci będą świadczyć o tym, że ktoś tej zasady przestrzega, a jakie o tym, że ktoś ją łamie?*
- *Co się może stać, jeśli ktoś będzie łamał tę zasadę?*

Zapytaj uczniów, czy są jakieś inne zasady, które chcieliby dopisać, żeby czuć się dobrze w świetlicy. Zapisz proponowane zasady – każdą na oddzielnej kartce. Omówcie w podobny sposób złożone przez uczniów propozycje. Możecie się pokusić o stworzenie z tych zasad rymowanek (to może być zadanie dla najstarszych uczniów).

Zasady i kolorowanki

przygotuj: załącznik 3

Poproś uczniów o zajęcie miejsc przy stolikach, na których są rozstawione kredki i flamastry. Powiedz, że zapraszasz uczniów do zilustrowania zasad, na które jesteście umówieni. Rozdaj uczniom kolorowanki (załącznik 3). Jeśli w zajęciach biorą udział starsi uczniowie, zamiast kolorować, mogą stworzyć własne rysunki dotyczące rymowanek lub zasad dopowiedzianych przez dzieci w trakcie zajęć. Dzieci mogą również podpisać rysunki rymowanymi zasadami z załącznika 2.

Wyjaśnij uczniom, że praca, którą wykonują, będzie równocześnie ich „podpisem pod umową”. Po zakończeniu pracy na odwrocie każdy uczeń podpisze się (pomóż tym uczniom, którzy nie potrafią się podpisać) i postawi stempel z własnej dłoni (tu wykorzystaj farby do malowania rękami, a ręcznik papierowy do wytarcia dłoni z farby). Będzie to znak, że umawiamy się na przestrzeganie wszystkich ustalonych zasad.

Podsumowanie spotkania

Pokaż uczniom zasady. Poproś o króciutkie przypomnienie swoimi słowami, co każda z zasad oznacza. Wskaż miejsce, w którym zawisną zasady. Wyjaśnij, że od teraz w świetlicy będą wisiały wspólnie wypracowane zasady.

Podziękuj dzieciom za aktywny udział w zajęciach.

Znaki drogowe

